

ĐỀ XUẤT BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG XÂY DỰNG VĂN HÓA ỨNG XỬ TẠI CÁC TRƯỜNG TIỂU HỌC Ở THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

My Giang Sơn

Trường Đại học Sài Gòn
Email: mygiangson.sgu@gmail.com

Article history

Received: 26/10/2021

Accepted: 02/11/2021

Published: 20/11/2021

Keywords

Managing measures, building behavioural culture, primary schools, Ho Chi Minh City

ABSTRACT

Management of building behavioral culture in primary schools in Ho Chi Minh City during the past time has been interested by the principals and achieved some good results; however, there are still some limitations in the management of communication activities for raising awareness of building behavioral culture, building and implementing the code of conducting, fostering and improving behavioral culture capacity and behavioral culture education capacity for pedagogy group, coordinating with family and society in building a behaviour culture. The article presents four specific measures that are proposed for principals of primary schools in Ho Chi Minh City to solve the above-mentioned limitations. Measures that are clearly described in terms of objectives, implementation content, implementation methods and conditions will be a useful reference for principals of primary schools in Ho Chi Minh City to improve efficiency of activities to build a behavioral culture in the near future.

1. Mở đầu

Trong những năm gần đây, xây dựng văn hóa ứng xử (VHUX) trong trường học là một vấn đề được Chính phủ quan tâm đặc biệt. Theo chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, “tăng cường xây dựng VHUX trong trường học nhằm tạo chuyên biến căn bản về ứng xử văn hóa của cán bộ quản lý (CBQL), nhà giáo, nhân viên, học sinh (HS), sinh viên để phát triển năng lực, hoàn thiện nhân cách, lối sống văn hoá; xây dựng văn hoá trường học lành mạnh, thân thiện; nâng cao chất lượng GD-ĐT; góp phần xây dựng con người Việt Nam: yêu nước, nhân ái, nghĩa tình, trung thực, đoàn kết, cần cù, sáng tạo” (Thủ tướng Chính phủ, 2018).

Thực hiện chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, cùng với ngành Giáo dục cả nước, các trường tiểu học ở TP. Hồ Chí Minh đã tích cực triển khai hoạt động xây dựng VHUX. Quản lý hoạt động này đã được hiệu trưởng nhà trường quan tâm thực hiện, đạt được một số kết quả nhất định; tuy nhiên, vẫn còn một số hạn chế, cần có những biện pháp tăng cường quản lý của hiệu trưởng để khắc phục những hạn chế này.

Bài viết này trình bày 4 biện pháp quản lý được đề xuất cho hiệu trưởng các trường tiểu học ở TP. Hồ Chí Minh, để khắc phục hạn chế trong quản lý hoạt động tuyên truyền nâng cao nhận thức về xây dựng VHUX, xây dựng và triển khai Bộ quy tắc ứng xử (QTUX), bồi dưỡng nâng cao năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục VHUX cho tập thể sư phạm nhà trường, phối hợp với gia đình và xã hội trong xây dựng VHUX.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Cơ sở đề xuất biện pháp

2.1.1. Cơ sở lý luận

Nhiệm vụ quan trọng của trường phổ thông nói chung và trường tiểu học nói riêng là xây dựng VHUX tốt đẹp nhằm tạo môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện; giúp HS thuận lợi trong học tập, rèn luyện và phát triển nhân cách. Để xây dựng VHUX, trường học cần thực hiện đồng bộ 5 hoạt động cơ bản: tuyên truyền nâng cao nhận thức về xây dựng VHUX; xây dựng và thực hiện Bộ QTUX trong trường học; giáo dục VHUX cho HS; hoạt động bồi dưỡng nâng cao năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục VHUX cho tập thể sư phạm nhà trường; phối hợp của nhà trường với gia đình và xã hội trong xây dựng VHUX (Nguyễn Thị Thúy Dung, 2020, tr 18-23).

Quản lý hoạt động xây dựng VHUX ở trường phổ thông nói chung và trường tiểu học nói riêng là tập hợp các tác động của chủ thể quản lý nhà trường (hiệu trưởng) đến hoạt động xây dựng VHUX; thông qua các chức năng lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra công việc của các thành viên trong nhà trường để đạt được mục tiêu xây dựng VHUX mà nhà trường đề ra; nói cách khác, quản lý hoạt động xây dựng VHUX là các tác động của hiệu trưởng thông qua các chức năng quản lý đối với 5 hoạt động cụ thể nêu trên tại trường tiểu học (My Giang Sơn, 2020, tr 6-10).

2.1.2. Cơ sở pháp lý

Nhà nước và ngành Giáo dục đã ban hành nhiều văn bản pháp lý liên quan đến xây dựng VHUX ở trường học, trong đó có 2 văn bản liên quan trực tiếp đến vấn đề:

- Quyết định số 1299/QĐ-TTg ngày 3/10/2018 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án “*Xây dựng VHUX trong trường học giai đoạn 2018-2025*” (Thủ tướng Chính phủ, 2018);

- Thông tư số 06/TT-BGDĐT ngày 12/4/2019 của Bộ GD-ĐT *Quy định QTUX trong cơ sở giáo dục mầm non, cơ sở giáo dục phổ thông và cơ sở giáo dục thường xuyên* (Bộ GD-ĐT, 2019).

Ngoài ra, một số văn bản quan trọng khác có nội dung liên quan:

- Nghị định số 80/2017/NĐ-CP ngày 17/7/2017 của Chính phủ *Quy định về môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng, chống bạo lực học đường* (Chính phủ, 2017);

- Quyết định số 5886/QĐ-BGDĐT ngày 28/12/2017 của Bộ GD-ĐT về *Chương trình hành động phòng, chống bạo lực học đường trong các cơ sở giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông và giáo dục thường xuyên giai đoạn 2017-2021* (Bộ GD-ĐT, 2017a);

- Thông tư số 31/2017/TT-BGDĐT ngày 18/12/2017 của Bộ GD-ĐT *Hướng dẫn thực hiện công tác tư vấn tâm lý cho HS trong trường phổ thông* cũng nêu rõ vai trò của công tác tư vấn tâm lý trong xây dựng môi trường giáo dục tốt đẹp, giúp HS biết ứng xử văn hóa khi gặp những tình huống khó khăn (Bộ GD-ĐT, 2017b).

2.1.3. Cơ sở thực tiễn

Kết quả khảo sát bằng phương pháp phỏng vấn sâu và phương pháp điều tra bằng bảng hỏi dành cho 828 CBQL, giáo viên (GV) và nhân viên (NV) trường tiểu học; 1353 HS lớp 5 và 2453 cha mẹ HS tại các trường tiểu học công lập ở 8 quận, huyện, thành phố của TP. Hồ Chí Minh cho thấy: hiệu trưởng các trường tiểu học đã chú trọng quản lý cả 5 hoạt động để xây dựng VHUX; trong đó, đã quản lý tốt nhất hoạt động giáo dục VHUX cho HS. Tuy nhiên, vẫn còn một số hạn chế trong quản lý 4 hoạt động còn lại: (1) Trong quản lý hoạt động tuyên truyền về xây dựng VHUX, còn hạn chế trong lập kế hoạch, tổ chức bộ máy thực hiện và kiểm tra; (2) Trong quản lý hoạt động xây dựng và triển khai bộ QTUX, còn hạn chế ở tổ chức và kiểm tra; (3) Trong quản lý hoạt động bồi dưỡng tập thể sư phạm để nâng cao năng lực ứng xử văn hóa, còn hạn chế ở khâu lập kế hoạch và chỉ đạo thực hiện; (4) Trong quản lý hoạt động phối hợp với gia đình và xã hội về xây dựng VHUX, còn hạn chế ở cả 4 chức năng quản lý (My Giang Sơn, 2021).

2.2. Nguyên tắc đề xuất biện pháp

Các biện pháp quản lý hoạt động xây dựng VHUX được đề xuất cho hiệu trưởng các trường tiểu học ở TP. Hồ Chí Minh dựa trên các nguyên tắc sau đây: (1) *Nguyên tắc đảm bảo tính mục tiêu* (hướng vào mục tiêu nâng cao hiệu quả hoạt động xây dựng VHUX); (2) *Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn* (khắc phục những hạn chế đã được tìm ra trong kết quả nghiên cứu thực trạng, nhằm cải thiện thực trạng, đảm bảo hoạt động xây dựng VHUX đạt hiệu quả cao hơn); (3) *Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống* (các biện pháp có quan hệ chặt chẽ với nhau, chi phối, hỗ trợ nhau và thúc đẩy lẫn nhau, tạo ra sự hợp lý, đồng bộ trong xây dựng VHUX tại trường tiểu học); (4) *Nguyên tắc đảm bảo tính khả thi* (có khả năng áp dụng một cách thuận lợi, với mục tiêu rõ ràng, nội dung và cách thực hiện được chi tiết, điều kiện thực hiện được xác định cụ thể).

2.3. Các biện pháp được đề xuất

Dựa trên các cơ sở và nguyên tắc nêu trên, có 4 biện pháp quản lý được đề xuất cho hiệu trưởng trường tiểu học ở TP. Hồ Chí Minh nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động xây dựng VHUX như sau: tăng cường quản lý hoạt động tuyên truyền nâng cao nhận thức về xây dựng VHUX; tăng cường quản lý hoạt động xây dựng và triển khai bộ QTUX; tăng cường quản lý hoạt động bồi dưỡng nâng cao năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục VHUX cho tập thể sư phạm; tăng cường quản lý hoạt động phối hợp của nhà trường với gia đình và xã hội về xây dựng VHUX. Sau đây, chúng tôi sẽ mô tả cụ thể từng biện pháp.

2.3.1. Tăng cường quản lý hoạt động tuyên truyền nâng cao nhận thức về xây dựng văn hóa ứng xử

a) Mục tiêu của biện pháp

Mục tiêu của biện pháp này nhằm làm cho việc tuyên truyền nâng cao nhận thức về xây dựng VHUX được hiệu trưởng lập kế hoạch, tổ chức và kiểm tra tốt hơn.

b) Nội dung của biện pháp

Có 3 nội dung cơ bản trong biện pháp này:

- Công tác lập kế hoạch về việc tuyên truyền cho các đối tượng: tập thể sư phạm (CBQL, GV, NV); HS; gia đình HS; chính quyền địa phương, người dân, các tổ chức xã hội ở địa phương (Hội Khuyến học, Hội Phụ nữ,...);

- Công tác tổ chức: xây dựng bộ máy (nhân sự, các điều kiện hỗ trợ) thực hiện tuyên truyền về xây dựng VHUX với các đối tượng nêu trên.

- Công tác kiểm tra việc thực hiện tuyên truyền với các đối tượng nêu trên.

c) Cách thực hiện biện pháp

- Công tác lập kế hoạch: Kế hoạch tuyên truyền nằm trong kế hoạch chung về xây dựng VHUX của nhà trường. Hiệu trưởng có thể phân công một phó hiệu trưởng xây dựng riêng kế hoạch tuyên truyền; trong kế hoạch tuyên truyền này, chú trọng kế hoạch tuyên truyền đối với tất cả các đối tượng bên trong và bên ngoài nhà trường đã nêu ở phần trên.

Để xây dựng kế hoạch tuyên truyền về xây dựng VHUX trong nhà trường, hiệu trưởng cần chỉ đạo: + Phối hợp với Công đoàn nhà trường trong xây dựng kế hoạch tuyên truyền với toàn thể công đoàn viên của trường; + Phối hợp với Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh của trường trong xây dựng kế hoạch tuyên truyền đến HS; + Phối hợp với Hội cha mẹ HS của trường trong xây dựng kế hoạch tuyên truyền đến gia đình HS; + Phối hợp với tổ chức Đoàn Thanh niên và Đội Thiếu niên của trường trong xây dựng kế hoạch tuyên truyền đến các tổ chức Đoàn, Đội tại địa phương; chính quyền địa phương; người dân và các tổ chức xã hội bên ngoài nhà trường; + Nghiên cứu, tìm hiểu cơ sở pháp lý và cơ sở thực tiễn để xây dựng kế hoạch tuyên truyền: các văn bản pháp lý liên quan đến quy định về mối quan hệ của trường phổ thông với gia đình HS, với chính quyền địa phương và các tổ chức xã hội ở địa phương; tình hình thực tiễn của địa phương, các tổ chức xã hội ở địa phương.

- Công tác tổ chức: Hiệu trưởng phân công thành viên trong Ban Giám hiệu chịu trách nhiệm quản lý công tác tuyên truyền với từng đối tượng nêu trên. Ngay trong kế hoạch tuyên truyền cũng đã xác định rõ trách nhiệm, nhiệm vụ của các cá nhân cụ thể tham gia công tác tuyên truyền; phổ biến, triển khai đến các cá nhân này (qua văn bản hoặc qua các cuộc họp) về các trách nhiệm, nhiệm vụ mà họ được phân công. Việc phối hợp với các tổ chức (Công đoàn, Đoàn Thanh niên, Đội Thiếu niên, Hội Cha mẹ HS...) cũng cần xác định rõ trong bộ máy thực hiện hoạt động tuyên truyền, và cần triển khai văn bản đến các tổ chức này để họ biết rõ trách nhiệm của họ trong phối hợp tuyên truyền về xây dựng VHUX.

- Công tác kiểm tra: + Hiệu trưởng phân cấp kiểm tra cho phó hiệu trưởng, cán bộ phụ trách bộ phận liên quan đến công việc mà cá nhân được phân công trong công tác tuyên truyền đối với từng đối tượng nêu trên; + Hình thức kiểm tra: quan sát trực tiếp hoặc qua báo cáo (báo cáo trực tiếp trong cuộc họp, báo cáo bằng văn bản), kiểm tra minh chứng công việc qua hồ sơ, tài liệu; + Thời điểm kiểm tra: định kì hoặc đột xuất, khi cần thiết kiểm tra, hoặc ngay vào thời điểm diễn ra hoạt động tuyên truyền.

d) Điều kiện thực hiện biện pháp

Biện pháp sẽ đạt hiệu quả khi được tiến hành trong các điều kiện chủ yếu sau đây: (1) Bản thân hiệu trưởng và đội ngũ giúp việc nhận thức thấu đáo về vai trò của xây dựng VHUX trong trường tiểu học và tầm quan trọng của hoạt động tuyên truyền trong xây dựng VHUX; (2) Đội ngũ giúp việc của hiệu trưởng (phó hiệu trưởng phụ trách công tác tuyên truyền và các cá nhân được giao nhiệm vụ) có tinh thần trách nhiệm cao; (3) Đội ngũ này am hiểu nghiệp vụ tuyên truyền; am hiểu các văn bản pháp lý liên quan đến mối quan hệ giữa nhà trường phổ thông với gia đình HS, chính quyền địa phương và các cơ quan, tổ chức tại địa phương; am hiểu bối cảnh, tình hình thực tiễn của địa phương; am hiểu về nghiệp vụ kiểm tra nội bộ trường học nói chung và kiểm tra công tác tuyên truyền nói riêng.

2.3.2. Tăng cường quản lý hoạt động xây dựng và triển khai Bộ quy tắc ứng xử trong nhà trường

a) Mục tiêu của biện pháp

Kết quả nghiên cứu tại các trường tiểu học ở TP. Hồ Chí Minh cho thấy chức năng tổ chức và kiểm tra của hiệu trưởng đối với việc xây dựng và triển khai Bộ QTUX trong nhà trường chưa được đánh giá cao. Vì thế, biện pháp này thực hiện với mục tiêu làm cho công tác này được thực hiện có tổ chức (các cá nhân và bộ phận trong trường hiểu rõ trách nhiệm của mình trong thực hiện hoạt động xây dựng và triển khai bộ QTUX, từ đó thực hiện tốt nhiệm vụ của mình và phối hợp tốt với cá nhân và bộ phận khác); được kiểm tra tốt hơn (kịp thời phát hiện các sai sót để điều chỉnh).

b) Nội dung của biện pháp

- Công tác tổ chức nhân sự và các điều kiện hỗ trợ để xây dựng và triển khai Bộ QTUX của nhà trường;

- Công tác kiểm tra quá trình xây dựng và triển khai Bộ QTUX của nhà trường.

c) Cách thực hiện biện pháp

- Công tác tổ chức:

+ Về xây dựng Bộ QTUX: Hiệu trưởng có thể thành lập Ban xây dựng Bộ QTUX của trường, bao gồm: Trưởng ban có thể là hiệu trưởng hoặc một đại diện lãnh đạo nhà trường; thành viên có thể là các phó hiệu trưởng, các tổ trưởng chuyên môn, Chủ tịch công đoàn, Bí thư Đoàn, Tổng phụ trách Đội, đại diện Hội Cha mẹ HS.

Hiệu trưởng xác định nhiệm vụ của Ban xây dựng Bộ QTUX, đồng thời xác định trách nhiệm cụ thể của từng thành viên trong ban. Ban này có nhiệm vụ xây dựng dự thảo Bộ QTUX (căn cứ quy định của Bộ GD-ĐT, phù hợp với cấp tiểu học và đặc trưng văn hóa vùng miền); lấy ý kiến của các bên liên quan (tập thể sư phạm nhà trường, cha mẹ HS,...); hoàn thiện Bộ QTUX.

+ Về triển khai Bộ QTUX: Hiệu trưởng cần xác định trách nhiệm của thành viên Ban Giám hiệu, các tổ trưởng chuyên môn, GV chủ nhiệm, GV bộ môn, NV; xác định rõ mối quan hệ phối hợp với các tổ chức Công đoàn, Đoàn Thanh niên, Đội Thiếu niên, Hội Cha mẹ HS trong triển khai, phổ biến sâu rộng Bộ QTUX đến các đối tượng bằng nhiều hình thức khác nhau.

- Công tác kiểm tra:

+ Về kiểm tra việc xây dựng Bộ QTUX: Hiệu trưởng kiểm tra quy trình xây dựng Bộ QTUX và việc thực hiện trách nhiệm của các thành viên trong Ban xây dựng Bộ QTUX của trường. Kiểm tra qua hồ sơ sổ sách và qua báo cáo của cấp dưới.

+ Về kiểm tra việc triển khai Bộ QTUX: Hiệu trưởng kiểm tra việc thực hiện trách nhiệm của thành viên Ban Giám hiệu, các tổ trưởng chuyên môn, GV chủ nhiệm các lớp, GV bộ môn, NV,... trong triển khai, phổ biến Bộ QTUX đến các đối tượng. Kiểm tra bằng nhiều phương pháp, hình thức khác nhau, như: quan sát (các hoạt động triển khai, các góc tuyên truyền, website trường,...); trò chuyện với CBQL, GV, NV, HS và cha mẹ HS để xác định mức độ hiểu biết của họ về Bộ QTUX của trường; kiểm tra qua báo cáo của các cấp quản lý bên dưới; qua hồ sơ sổ sách,...

d) Điều kiện thực hiện biện pháp

Biện pháp sẽ đạt hiệu quả khi được tiến hành trong các điều kiện chủ yếu sau đây: (1) Hiệu trưởng nắm vững văn bản pháp lý của cấp trên quy định về việc xây dựng và triển khai thực hiện Bộ QTUX; (2) Đội ngũ cán bộ, GV, NV có tinh thần trách nhiệm và tinh thần hợp tác cao trong công việc; (3) Các tổ chức chính trị xã hội hoạt động mạnh và phối hợp tốt với nhà trường trong mọi hoạt động; (4) Nhà trường có hệ thống hồ sơ lưu trữ phục vụ cho kiểm tra các hoạt động.

2.3.3. Tăng cường quản lý hoạt động bồi dưỡng nâng cao năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục văn hóa ứng xử cho tập thể sư phạm

a) Mục tiêu của biện pháp

Kết quả nghiên cứu thực trạng cho thấy, việc hiệu trưởng thực hiện 2 chức năng quản lý (lập kế hoạch và chỉ đạo thực hiện) đối với hoạt động bồi dưỡng tập thể sư phạm về năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục VHUX chưa được đánh giá cao. Vì thế, mục tiêu của biện pháp nhằm tăng cường thực hiện 2 chức năng quản lý này của hiệu trưởng để quản lý tốt hơn hoạt động.

b) Nội dung của biện pháp

- Công tác lập kế hoạch về việc bồi dưỡng nâng cao năng lực ứng xử văn hóa cho tập thể sư phạm nhà trường; đồng thời bồi dưỡng cho tập thể sư phạm về năng lực giáo dục VHUX cho HS;

- Công tác chỉ đạo về việc bồi dưỡng nâng cao năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục VHUX cho tập thể sư phạm nhà trường.

c) Cách thực hiện biện pháp

- *Công tác lập kế hoạch:* Kế hoạch bồi dưỡng cho tập thể sư phạm về năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục VHUX nằm trong kế hoạch chung về xây dựng VHUX của nhà trường. Hiệu trưởng có thể phân công phó hiệu trưởng xây dựng riêng kế hoạch bồi dưỡng; trong kế hoạch bồi dưỡng này, chú trọng kế hoạch bồi dưỡng về cả 2 nội dung đã nêu ở phần trên. Trong kế hoạch bồi dưỡng, cần chú trọng các kế hoạch cụ thể:

+ Kế hoạch bồi dưỡng tại chỗ: xây dựng kế hoạch tổ chức bồi dưỡng qua các văn bản, tài liệu, video clip,...; tổ chức các cuộc thi; tổ chức các đợt thi đua trong tập thể nhà trường và khen thưởng CBQL, GV, NV của trường là tấm gương điển hình về thái độ, hành vi ứng xử văn hóa tốt đẹp với đồng nghiệp, HS và cha mẹ HS; tổ chức các buổi báo cáo chuyên đề về VHUX và mời các chuyên gia, báo cáo viên về trường.

+ Kế hoạch bồi dưỡng ngoài trường: xây dựng kế hoạch về việc cử CBQL, GV, NV tham gia các lớp tập huấn, các khóa học, các hội nghị, hội thảo,... về VHUX do cấp trên hoặc các cơ quan, cơ sở giáo dục tổ chức.

- *Công tác chỉ đạo*: Hiệu trưởng chỉ đạo đội ngũ giúp việc (phó hiệu trưởng, các trưởng bộ phận,...) xây dựng và triển khai kế hoạch bồi dưỡng với nội dung và hình thức phù hợp điều kiện thực tiễn của nhà trường và chỉ đạo của cấp trên, cụ thể là:

+ Nội dung bồi dưỡng cho CBQL, GV, NV bao gồm: Bồi dưỡng về các QTUX đối với từng chủ thể trong nhà trường; về nội dung, phương pháp, hình thức giáo dục VHUX cho HS phù hợp đặc điểm tâm, sinh lí lứa tuổi HS tiểu học.

+ Hình thức bồi dưỡng cho CBQL, GV, NV phù hợp với tình hình thực tiễn của trường, như: (1) Cử tham gia các lớp tập huấn, các hội nghị, hội thảo,... do cấp trên hoặc các cơ quan, cơ sở giáo dục tổ chức; (2) Báo cáo chuyên đề do trường tự tổ chức và mời các chuyên gia, báo cáo viên về trường; (3) Bồi dưỡng qua các văn bản, tài liệu, video clip...; (4) Tổ chức các cuộc thi; (5) Tổ chức các đợt thi đua trong tập thể nhà trường...

d) Điều kiện thực hiện biện pháp

Một số điều kiện thuận lợi cho việc thực hiện biện pháp là: hiệu trưởng am hiểu về các hình thức bồi dưỡng đội ngũ; nhà trường có mối quan hệ chặt chẽ với các cơ quan, tổ chức, các cơ sở đào tạo, viện nghiên cứu, trung tâm nghiên cứu... để kịp thời nắm bắt thông tin về các khóa, các lớp bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ cho CBQL, GV, NV. Tập thể sư phạm nhận thức đầy đủ về vai trò của hoạt động xây dựng VHUX trong nhà trường để sẵn sàng và tự giác tham gia các nội dung và hình thức bồi dưỡng về VHUX do nhà trường triển khai.

2.3.4. Tăng cường quản lý hoạt động phối hợp của nhà trường với gia đình và xã hội về xây dựng văn hóa ứng xử

a) Mục tiêu của biện pháp

Kết quả nghiên cứu thực trạng cho thấy việc hiệu trưởng thực hiện cả 4 chức năng quản lý (lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra) đối với hoạt động phối hợp chưa được đánh giá cao. Vì thế, mục tiêu của biện pháp này nhằm tăng cường thực hiện các chức năng quản lý của hiệu trưởng để quản lý tốt hơn hoạt động phối hợp này.

b) Nội dung của biện pháp

- Công tác lập kế hoạch về việc phối hợp với gia đình HS, chính quyền địa phương; các tổ chức xã hội tại địa phương (Hội Phụ nữ, Hội Thanh niên,...) về xây dựng VHUX trong nhà trường;

- Công tác tổ chức (nhân sự và các điều kiện hỗ trợ) thực hiện hoạt động phối hợp;

- Công tác chỉ đạo về việc thực hiện hoạt động phối hợp;

- Công tác kiểm tra việc thực hiện hoạt động phối hợp.

b) Cách thực hiện biện pháp

- *Công tác lập kế hoạch*: Kế hoạch phối hợp nằm trong kế hoạch chung về xây dựng VHUX của nhà trường. Hiệu trưởng có thể phân công một phó hiệu trưởng xây dựng kế hoạch riêng về phối hợp; trong kế hoạch phối hợp này, chú trọng kế hoạch phối hợp với tất cả các đối tượng đã nêu ở phần trên.

Để xây dựng được kế hoạch phối hợp với gia đình và xã hội trong xây dựng VHUX, hiệu trưởng cần dựa vào: (1) Hội Cha mẹ HS của trường (trong xây dựng kế hoạch phối hợp với gia đình HS); (2) Tổ chức Đoàn Thanh niên và Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh của trường (trong xây dựng kế hoạch phối hợp với địa phương và các tổ chức xã hội bên ngoài nhà trường).

- *Công tác tổ chức*: + Hiệu trưởng phân công thành viên trong Ban Giám hiệu chịu trách nhiệm quản lý công tác phối hợp với từng đối tượng nêu trên; + Cần xác định rõ (trong văn bản) về trách nhiệm quản lý của tổ trưởng chuyên môn, trách nhiệm thực hiện của GV chủ nhiệm, NV văn thư, kế toán, y tế, bảo vệ,... trong phối hợp với gia đình HS về xây dựng VHUX; + Xác định rõ trách nhiệm quản lý của thành viên Ban Giám hiệu, trách nhiệm thực hiện cụ thể của các cá nhân và trách nhiệm phối hợp cụ thể của Đoàn Thanh niên, Đội Thiếu niên trong công tác phối hợp với gia đình HS, chính quyền địa phương, các tổ chức xã hội tại địa phương.

- *Công tác chỉ đạo*: Hiệu trưởng chỉ đạo cấp dưới xây dựng và triển khai công tác phối hợp, cụ thể là:

+ Phối hợp với gia đình HS: nội dung phối hợp có thể bao gồm: (1) Phối hợp thực hiện Bộ QTUX trong trường học (cha mẹ HS tuân thủ nghiêm túc các quy định về trang phục, ngôn ngữ, hành vi khi vào trường, trong giao tiếp với CBQL, GV, NV, HS và cha mẹ HS khác trong trường; kịp thời phản ánh với nhà trường khi cần thiết về các vi phạm của các chủ thể liên quan); (2) Phối hợp về giáo dục VHUX cho HS (thường xuyên quan tâm, theo dõi, nhắc nhở con em thực hiện đúng các QTUX phù hợp quy định của nhà trường, phù hợp chuẩn mực đạo đức và thuần phong mỹ tục của dân tộc; gần gũi, phát hiện các biểu hiện vi phạm về thái độ, hành vi, lời nói để giáo dục, uốn nắn kịp thời); (3) Phối hợp hỗ trợ các điều kiện thuận lợi cho việc xây dựng VHUX trong nhà trường: tùy khả năng và trên tinh thần tự nguyện, gia đình có thể hỗ trợ nhà trường về tài chính và cơ sở vật chất để xây dựng môi trường học đường khang trang, sạch sẽ, an toàn (cổng trường, sân trường, bảng thông báo, góc tuyên truyền, lớp học, nhà vệ sinh...).

+ Phối hợp với chính quyền địa phương và các cơ quan, tổ chức xã hội tại địa phương: nội dung phối hợp tùy thuộc tình hình thực tiễn tại địa bàn, chẳng hạn: (1) Giải tỏa lòng, lề đường bị lấn chiếm và buôn bán trái phép, các tệ nạn xã hội... gần khu vực cổng trường để tạo môi trường văn hóa lành mạnh cho HS; (2) Giải quyết các hành vi vi phạm pháp luật xảy ra đối với GV và HS ngoài khả năng giải quyết của nhà trường; (3) Vận động các “mạnh thường quân”, các tổ chức xã hội ở địa phương hỗ trợ nhà trường về cơ sở vật chất và tài chính để xây dựng môi trường học đường an toàn, lành mạnh; (4) Phối hợp tổ chức các hoạt động cho HS để HS có cơ hội được trải nghiệm, tham quan, học tập truyền thống lịch sử và VHUX tốt đẹp giữa người và người tại địa phương;...

- *Công tác kiểm tra*: + Hiệu trưởng phân cấp kiểm tra cho phó hiệu trưởng, tổ trưởng chuyên môn, cán bộ phụ trách bộ phận liên quan đến trách nhiệm mà GV, NV được phân công trong phối hợp với từng đối tượng nêu trên; + Hình thức kiểm tra: quan sát trực tiếp hoặc qua báo cáo (báo cáo miệng trong cuộc họp, báo cáo bằng văn bản), kiểm tra minh chứng công việc qua hồ sơ, tài liệu; + Thời điểm kiểm tra: định kì hoặc đột xuất, khi cần thiết kiểm tra, hoặc ngay vào thời điểm diễn ra hoạt động phối hợp.

d) *Điều kiện thực hiện biện pháp*

- Hiệu trưởng am hiểu tình hình gia đình HS của trường; am hiểu tình hình thực tiễn tại địa phương; am hiểu nội dung và hình thức phối hợp với gia đình và địa phương; am hiểu văn bản pháp lí quy định về mối quan hệ của nhà trường với gia đình, nhà trường với địa phương;

- Các cá nhân được phân công công việc có năng lực thực hiện nhiệm vụ;

- Các tổ chức chính trị xã hội trong trường hoạt động mạnh và phối hợp chặt chẽ với HT trong mọi hoạt động;

- Có sự phối hợp chặt chẽ của chính quyền địa phương và các cơ quan, tổ chức bên ngoài với nhà trường trong giữ gìn môi trường an toàn, lành mạnh, giữ gìn an ninh, trật tự trường học.

3. Kết luận

Quản lí hoạt động xây dựng VHUX tại các trường tiểu học ở TP. Hồ Chí Minh thời gian vừa qua đã được hiệu trưởng các trường quan tâm và đạt được những kết quả tốt đẹp; tuy nhiên, vẫn còn một số hạn chế trong quản lí hoạt động tuyên truyền trong và ngoài nhà trường về xây dựng VHUX, hoạt động xây dựng và triển khai bộ QTUX, bồi dưỡng nâng cao năng lực ứng xử văn hóa và năng lực giáo dục VHUX cho tập thể sư phạm, phối hợp với gia đình và xã hội trong xây dựng VHUX. Để khắc phục những hạn chế này, cần có những biện pháp quản lí cụ thể và phù hợp. Các biện pháp đề xuất cho hiệu trưởng được mô tả rõ ràng về mục tiêu, nội dung thực hiện, cách tiến hành và điều kiện thực hiện sẽ là tài liệu tham khảo hữu ích cho hiệu trưởng các trường tiểu học ở TP. Hồ Chí Minh để nâng cao hiệu quả hoạt động xây dựng VHUX trong thời gian sắp tới.

Tài liệu tham khảo

Bộ GD-ĐT (2017a). *Quyết định số 5886/QĐ-BGDĐT ngày 28/12/2017 về Chương trình hành động phòng, chống bạo lực học đường trong các cơ sở giáo dục mầm non, giáo dục phổ thông và giáo dục thường xuyên giai đoạn 2017-2021*.

Bộ GD-ĐT (2017b). *Thông tư số 31/2017/TT-BGDĐT ngày 18/12/2017 Hướng dẫn thực hiện công tác tư vấn tâm lí cho học sinh trong trường phổ thông*.

Bộ GD-ĐT (2019). *Thông tư số 06/TT-BGDĐT ngày 12/4/2019 Quy định quy tắc ứng xử trong cơ sở giáo dục mầm non, cơ sở giáo dục phổ thông và cơ sở giáo dục thường xuyên*.

Chính phủ (2017). *Nghị định số 80/2017/NĐ-CP ngày 17/7/2017 Quy định về môi trường giáo dục an toàn, lành mạnh, thân thiện, phòng, chống bạo lực học đường*.

My Giang Sơn (2020). Quản lí hoạt động xây dựng văn hóa ứng xử ở trường phổ thông. *Tạp chí Giáo dục*, 476, 6-10.

My Giang Sơn (2021). *Quản lí hoạt động xây dựng văn hóa ứng xử tại các trường tiểu học Thành phố Hồ Chí Minh*.

Đề tài nghiên cứu khoa học cấp cơ sở 2019-2021, Trường Đại học Sài Gòn, mã số: CS2019-77.

Nguyễn Thị Thúy Dung (2020). Phân tích nội dung các hoạt động phòng, chống bạo lực học đường ở trường phổ thông. *Tạp chí Giáo dục*, 475, 1-5.

Thủ tướng Chính phủ (2018). *Quyết định số 1299/QĐ-TTg ngày 03/10/2018 ban hành Đề án “Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2018-2025”*.